

แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหาร
สถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน
APPROACHES FOR DEVELOPING THE BASIC EDUCATIONAL QUALITY
ASSURANCE BASED ON THE CONCEPT OF SCHOOL ADMINISTRATION
TOWARD HIGH PERFORMANCE ORGANIZATION FOR ENHANCING STUDENT
COMPETENCIES IN VUCA WORLD

Received: January 4, 2024

Revised: March 24, 2024

Accepted: April 2, 2024

จุฬาลักษณ์ ไสระพันธ์

Chulalak Sorapan

อาจารย์ ดร., แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ประเทศไทย

Lecturer, Faculty of Education, Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand

Corresponding author, E-mail: chulalak.sor@stou.ac.th

ทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 380 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางทาร์เย ยามาเน่แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน ในแต่ละโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 760 คน และผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิโดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้วยเทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ประกอบด้วย (1) การพัฒนาศักยภาพในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน (2) การเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน (3) การสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน (4) การพัฒนาคุณภาพการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษายภายใน

สถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน (5) การเพิ่มขีดความสามารถในการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน และ (6) การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน และ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนใน โลกพลิกผัน พบว่า ทุกข้อมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การบริหารสถานศึกษา, องค์กรสมรรถนะสูง, สมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

ABSTRACT

The purpose of this study are to study the guidelines of the development of basic education quality assurance according to the concept of school management for being high performance organization enhancing student competency in VUCA world. The sample is schools under the Office of the Basic Education Commission, totaling 380 schools, obtained by multi-stage sampling. The respondents were one school administrator and one teacher in each school, totaling 760 people and the informants in the focus group were 15 experts, obtained by purposive sampling. Instruments used in this study were questionnaires, feasibility and suitability assessment forms and group conversation recordings form. Data were analyzed using frequency distribution: percentage, mean, standard deviation, Modified Priority Needs Index and content analysis. Finding of the study could be summarized as follows : The guidelines of the development of basic education quality assurance according to the concept of school management for being high performance organization enhancing student competency in VUCA world are (1) Developing the potential to set educational standards to enhance the competency of students (2) Enhancing the efficiency of the preparation of educational management development plans that aim to develop competencies of students (3) Strengthening the implementation of the educational management development plans to enhance competencies of students (4) Developing the quality of assessment and monitoring the quality of education within educational institutions to develop competencies of students (5) Increasing the ability to monitor performance in order to develop educational institutes to meet the quality standards of education that focuses on developing competencies of students. And (6) Increasing efficiency of Self-Assessment Report preparation

to enhance learner competency. The results of suitability and feasibility assessment of the guidelines of the development of basic education quality assurance according to the concept of school management for being high performance organization enhancing student competency in VUCA world show that every items have high suitability and feasibility.

Keywords: basic educational quality assurance, school administration, high performance organization, student competencies in VUCA world

บทนำ

เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 นับได้ว่าเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงและผันแปรอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ก่อให้เกิดการหลอมรวมสังคมทั้งโลกให้เป็นสังคมเดียว เชื่อมโยงโลกทั้งใบเข้าด้วยกัน ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารหรือเดินทางถึงกันได้ทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็ว เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ก่อให้เกิดนวัตกรรมทางเทคโนโลยีขึ้นในโลกอย่างมากและทำให้โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เงินเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในโลกสมัยใหม่ โลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีทางการเงินทำให้เงินเป็นตัวขับเคลื่อนโลกในแทบทุกด้านพร้อมกับการพัฒนารูปแบบเป็นดิจิทัลมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่ได้กล่าวมาข้างต้นได้สร้างปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในโลกสมัยใหม่ที่เรียกว่า “VUCA World” ที่หมายถึง โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงพลิกผันอย่างรวดเร็ว มีลักษณะของความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือ (Ambiguity) เมื่อโลกมีความพลิกผันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนจากการให้ความสำคัญกับความรู้มาเป็นการให้ความสำคัญกับกระบวนการคิดของผู้เรียน ซึ่งหนึ่งในทักษะที่ถูกหยิบยกขึ้นมากล่าวถึงในการพัฒนาการคิดของผู้เรียน คือ ทักษะการเรียนรู้ตามแนวทางการพัฒนาในศตวรรษที่ 21 (ศศิมา สุขสว่าง, 2562) การปรับหลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่เน้นพัฒนาสมรรถนะ 6 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) สอดคล้องกับ วัฒนธรรม ระบุทักษะ (2563) ที่กล่าวถึงสมรรถนะเด็กไทยในยุคโลกพลิกผัน โดยรวบรวมสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นของเด็กไทยจากแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 แนวคิด Hard Skills และ Soft Skills มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 และผลการวิจัยของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ทำให้พบว่า สมรรถนะหลักของผู้เรียนไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในยุคโลกพลิกผันนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องมีสมรรถนะหลักในด้านการจัดการตนเอง (Self Management) การสื่อสาร (Communication) การรวมพลังทำงานเป็นทีม (Collaboration in Teamwork) การคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) และการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) ดังนั้น การจัดการศึกษาซึ่งถือได้ว่าเป็นการวางรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาคนจะต้องมีการทบทวนและปรับเปลี่ยนเพื่อสร้างผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็น เพื่อให้สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว พลิกผัน ไม่แน่นอน ซับซ้อนและคลุมเครือได้ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต

การเปลี่ยนแปลงในยุคโลกพลิกผันนับว่าเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ส่งผลให้สถานศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง (High Performance Organization) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะหลักของผู้เรียนในยุคโลกพลิกผัน พัฒนาการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับต้องพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสู่องค์กรสมรรถนะสูง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2563) ซึ่งการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่ประสบความสำเร็จในเสริมสร้างสมรรถนะหลักของผู้เรียนตามเป้าหมายอย่างยั่งยืนนั้นจะต้องมีนวัตกรรมและบริการที่มีประสิทธิภาพ สามารถดึงส่วนดีของบุคลากรมาใช้และรักษาให้อยู่กับองค์กรให้นานที่สุด มีคุณลักษณะสำคัญ ได้แก่ 1) มีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพสูง 2) พนักงานขององค์กรมีคุณภาพสูง 3) มีการมุ่งเน้นเป้าหมายในระยะยาว 4) มีวัฒนธรรมองค์กรในการเปิดกว้างทางความคิด และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และ 5) มีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพองค์กรอย่างต่อเนื่อง (Roijen, Stoffers and de Vries, 2017) สถานศึกษาที่มุ่งสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงในการเสริมสร้างสมรรถนะหลักของผู้เรียนในยุคโลกพลิกผันนั้น “ผู้บริหารสถานศึกษา” ถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการภายใต้การมีส่วนร่วมการจัดทำยุทธศาสตร์ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และนำไปสู่การนำไปใช้อย่างมีคุณภาพภายใต้บรรยากาศการทำงานที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (ชลธิชา บุญนทร์, วัลลภา อาริรัตน์ และเกื้อจิตต์ ฉิมทิม, 2564) อีกทั้งทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาถือได้ว่ามีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากต่อการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง (เพ็ญศิริ ฤทธิภรณ์, 2559) โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่สำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงใน 7 มิติ ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) การจัดการกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ (ธงชัย สมบูรณ์, 2563) และความสำเร็จในการจัดการศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงพลิกผันอย่างรวดเร็วนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องรับผิดชอบการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลที่ยุ่ยากซับซ้อนมากขึ้น อีกทั้งยังต้องแสวงหาความรู้ เทคโนโลยี และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต วิธีการทำงาน การปรับโครงสร้างองค์กร สร้างวัฒนธรรมในการทำงานใหม่ให้มีประสิทธิภาพ ให้ทุกคนเป็น Global Citizen โดยให้ความสำคัญในด้านหลักสูตรด้านกระบวนการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมที่พัฒนาและบูรณาการเทคโนโลยีสืบค้นและ ใช้เนื้อหาเป็นฐานการสอนในบริบทที่เป็นจริง และที่สำคัญในด้านการวัดผลประเมินผลในรูปแบบใหม่ที่มีความหลากหลายที่เน้นทักษะเน้นให้ผู้เรียนให้สามารถประเมินความก้าวหน้าและสมรรถนะของตนเองได้ (ชัชชญา พิระธรรณิศร์, 2563)

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการสร้างความมั่นใจแก่ประชาชนว่าสถานศึกษาทำงานอย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อให้ได้ผลผลิต (นักเรียน) มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย (กัลยาณี พรหมทอง, 2560) ซึ่งตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดทำการประเมินเองทุกปีและการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) อย่างน้อยทุกห้าปี

โดยจุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาตลอดจนบริบทในการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ (นเรศ สถิตยพงศ์, 2561) การประกันคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์กับการบริหารสถานศึกษาในหลายๆ ด้าน เช่น ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านผู้บริหาร ด้านบุคลากร ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านงบประมาณ เป็นต้น (دنุพล มหิพันธ์, อมร มะลาศรี และชัยยนต์ เพาพาน, 2559; ธนู นวลเป้า, 2557) อีกทั้งยังมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา โดยการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพนั้นถือเป็นหัวใจหลักที่มีผลต่อระบบการศึกษาอันจะก่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาไทยในทุกๆ ระดับให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ รองรับการพัฒนาประเทศและสร้างอนาคตที่ดีของลูกหลานไทยและอนาคตที่ดีของประเทศในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สังคมให้ความสนใจและห่วงใย สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคมว่า มีความสามารถในการจัดการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนมีคุณธรรม(ดี) มีความรู้(เก่ง) และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ธนู นวลเป้า, 2557)

จากการติดตามการดำเนินการและสถานการณ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพภายนอกโดย สมศ. ของการศึกษาระดับต่างๆ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2542 จนถึง พ.ศ. 2558 ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งได้ระบุไว้ในรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง “แผนปฏิรูปเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก” สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (2559) กล่าวไว้ว่า “ทั้งในสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาอาชีวศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การประเมินคุณภาพภายนอกได้ดำเนินการมาแล้ว 3 รอบ แต่กลับพบว่า การประเมินดังกล่าวทั้งในส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดไว้ คือ ไม่สอดคล้องและส่งเสริมสอดคล้องกับความมุ่งหมายหลักการและแนวทางการจัดการศึกษา ตลอดจนบริบทในการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างกันและที่ยิ่งไปกว่านั้นผลของการประเมินยังไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาเหล่านั้น ซึ่งเป็นเจตนารมณ์หลักของเรื่องนี้แต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามกลับก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมายที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกที่ทำให้สถานศึกษาทุกระดับประสบปัญหาในการดำเนินงาน และไม่ส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังจะเห็นได้จากผลการจัดอันดับทางการศึกษาจากสถาบันต่างๆ ของโลก เช่น อันดับมหาวิทยาลัยไทย อันดับทักษะความสามารถทางคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (Program for International Student Assessment หรือ PISA) ใน ค.ศ. 2012 ไทยอยู่ลำดับที่ 50 จาก 65 ประเทศ อันดับทักษะความสามารถทางภาษาอังกฤษ (English Proficiency Index หรือ EF EPI) และอันดับคุณธรรมจริยธรรมของประเทศไทย ดังแสดงให้เห็นในดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันโลก เป็นต้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นคุณภาพการศึกษาไทยที่ยังคงตกต่ำอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นการขัดต่อนโยบาย “คืนครูให้นักเรียน” เพราะภาระงานในการดำเนินการประกันคุณภาพทำให้ผู้สอนต้องทิ้งห้องเรียนมาเพื่อเตรียมเอกสารรองรับ

การประเมิน และเป็นอุปสรรคต่อเป้าหมายของนโยบาย "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" เพราะครูไม่มีเวลาในการจัดเตรียมสื่อหรือชุดการสอนที่เหมาะสมที่จะเพิ่มการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน เนื่องจากถูกดึงเวลาจากการทำหน้าที่สอน ให้ไปทำกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน จากผลสำรวจของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ปี 2557 พบว่า กิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ไม่ใช่การสอนที่ครูต้องใช้เวลามากที่สุด ได้แก่ การประเมินของหน่วยงานภายนอก นอกจากนี้ยังพบประเด็นปัญหาต่างๆ ของการประกันคุณภาพการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้แก่ 1) ความไม่สอดคล้องกันของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและระบบประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก 2) ภาระงานและความพร้อมของบุคลากร 3) ภาระด้านงบประมาณ 4) ภาระงานด้านเอกสาร และ 5) คุณภาพของผู้ประเมิน (นเรศ สถิตยพงศ์, 2561) ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา รองรับการพัฒนาประเทศและสร้างสมรรถนะที่สำคัญของลูกหลานไทยในยุคโลกพลิกผัน

จากความเป็นมาและปัญหาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผันซึ่งจะเป็นแนวทางในการยกระดับการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐาน มีความเหมาะสม สอดคล้อง และสามารถพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในทุกบริบทและทุกมิติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีสมรรถนะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้บนพื้นฐานแห่งความดี (มีคุณธรรม) ความรู้ (เก่ง) อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขในยุคโลกพลิกผัน และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 380 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางทาร์โรว์ ยามาเน่ และทำการสุ่มกลุ่ม

ตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) โดยเริ่มจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มตามสังกัดและภูมิภาคก่อนจากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย และผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน และครูผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 1 คน ในแต่ละโรงเรียนรวมผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 760 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน โดยการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง และการส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน จากหนังสือ ตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยและนิยามศัพท์ 2) สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์ให้ครอบคลุมเนื้อหา 3) ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้อง และความชัดเจนของข้อคำถาม เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งข้อคำถามมีค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00 และ 4) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอนี้ของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try - Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .985 จากนั้นจึงนำไปเก็บข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ใช้กลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยชุดเดียวกับระยะที่ 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้วยเทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) เพื่อระบุความต้องการจำเป็นจากสูตร PNI_{Modified}

ระยะที่ 3 การออกแบบและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ คือ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาการประกันคุณภาพขั้นพื้นฐาน 4 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง 4 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน 3 คน และ 4) ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้าง

สมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน โดยการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ร่างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ 2) นำไปปรึกษาที่ปรึกษาโครงการวิจัยเพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา ความถูกต้อง และความชัดเจนของข้อความ 3) ปรับปรุงและแก้ไขแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษาโครงการวิจัย แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	M	SD	ระดับ	ลำดับ	M	SD	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.21	0.71	มาก	1	4.50	0.70	มาก	4
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.21	0.70	มาก	1	4.51	0.74	มากที่สุด	3
3. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.20	0.70	มาก	3	4.49	0.74	มาก	5
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.93	0.71	มาก	6	4.49	0.74	มาก	5
5. ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	3.99	0.73	มาก	5	4.54	0.75	มากที่สุด	1
6. ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.04	0.72	มาก	4	4.52	0.73	มากที่สุด	2
เฉลี่ยทุกด้าน	4.10	0.71	มาก		4.51	0.73	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.10$) และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.51$)

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

การพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน	ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{Modified}$	ลำดับ
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.21	4.50	0.064	6
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.21	4.51	0.067	4
3. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.20	4.49	0.065	5
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.93	4.49	0.125	1
5. ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	3.99	4.54	0.121	2
6. ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.04	4.52	0.106	3
เฉลี่ยทุกด้าน	4.10	4.51	0.091	

จากตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($PNI_{Modified} = 0.125$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($PNI_{Modified} = 0.121$) และด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ($PNI_{Modified} = 0.106$) ตามลำดับ

3. แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

จากผลการวิเคราะห์ที่ชี้ให้เห็นความจำเป็นของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผันผู้วิจัยได้นำมาวางแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน และนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ได้แนวทางการพัฒนาดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีพันธมิตรเครือข่าย ($PNI_{Modified} = 0.081$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ($PNI_{Modified} = 0.071$) และด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ($PNI_{Modified} = 0.071$) ตามลำดับ

สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ การพัฒนาศักยภาพในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน โดยสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและนำหลักการบริหารสู่ความเป็นเลิศและการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการดำเนินงาน อีกทั้งควรมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการคิดขั้นสูงและด้านการเป็นนวัตกรของผู้เรียน

(2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($PNI_{Modified} = 0.073$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีพันธมิตรเครือข่าย ($PNI_{Modified} = 0.072$) และด้านการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ($PNI_{Modified} = 0.067$) ตามลำดับ

สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา คือ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน โดยสถานศึกษาควรมีกระบวนการในการสรรหาและพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและควรเปิดโอกาสให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยยึดหลักการบริหารสู่ความเป็นเลิศในการดำเนินงาน อีกทั้งควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะด้านการคิดขั้นสูงและด้านการเป็นนวัตกรของผู้เรียน

(3) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีพันธมิตรเครือข่าย ($PNI_{Modified} = 0.070$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($PNI_{Modified} = 0.069$) และ ด้านโครงสร้างและการจัดองค์การและด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ($PNI_{Modified} = 0.067$) ตามลำดับ

สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา คือ การสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน โดยสถานศึกษาควรสนับสนุนให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานและควรมีการจัดโครงสร้างองค์การในการปฏิบัติงานด้านนี้ให้ชัดเจนโดยเน้นการสร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ สร้างเครือข่าย ทำงานเป็นทีม และสื่อสารภายในองค์กรรวดเร็วแม่นยำ มีความสมดุลชีวิตกับการทำงาน สามารถปรับตัวในสภาวะการณ์ที่ยืดหยุ่น อีกทั้งควรเพิ่มการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น

(4) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ($PNI_{Modified} = 0.250$) รองลงมา ได้แก่ ด้านโครงสร้างและการจัดองค์การ ($PNI_{Modified} = 0.124$) และด้านภาวะผู้นำ ($PNI_{Modified} = 0.107$) ตามลำดับ

สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน โดยสถานศึกษาควรนำหลักการบริหารสู่ความเป็นเลิศมาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งและด้านการจัดการของผู้เรียนและควรดำเนินการจัดโครงสร้างขององค์การในการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มากขึ้นด้วย

(5) ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีพันธมิตรเครือข่าย ($PNI_{Modified} = 0.136$) รองลงมา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ($PNI_{Modified} = 0.133$) และ ด้านการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ($PNI_{Modified} = 0.121$) ตามลำดับ

สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา คือ การเพิ่มขีดความสามารถในการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน โดยสถานศึกษาควรสนับสนุนให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและควรนำแนวคิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง สมรรถนะด้านการจัดการ และสมรรถนะด้านการคิดขั้นสูงของผู้เรียน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแสดงภาวะผู้นำในการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาให้มากขึ้นด้วย

(6) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ($PNI_{Modified} = 0.132$) รองลงมา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ($PNI_{Modified} = 0.124$) และ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($PNI_{Modified} = 0.115$) ตามลำดับ

สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน โดยสถานศึกษาควรนำแนวคิดการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองและควรมีกระบวนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงภาวะผู้นำในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาโดยมุ่งเน้นการรายงานผลการพัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นนวัตกรรม สมรรถนะด้านการจัดการและสมรรถนะด้านการรวมพลังทำงานเป็นทีมของผู้เรียน

4. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

จากผลการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ผู้วิจัยได้นำมายกร่างแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน แล้วนำไปเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้าง สมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม แนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่ เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	M	SD	M	SD
<p>1. การพัฒนาศักยภาพในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน</p> <p>สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมใน กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและนำหลักการบริหารสู่ ความเป็นเลิศและการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการดำเนินงาน อีกทั้งควรมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการ คิดขั้นสูงและด้านการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียน</p>	4.28	0.74	4.46	0.77
<p>2. การเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน</p> <p>สถานศึกษาควรมีกระบวนการในการสรรหาและพัฒนาศักยภาพ บุคลากรในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และควรเปิดโอกาสให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยยึดหลักการบริหารสู่ ความเป็นเลิศในการดำเนินงาน อีกทั้งควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการ ศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะด้านการคิดขั้นสูงและด้านการ เป็นนวัตกรรมของผู้เรียน</p>	4.36	0.73	4.42	0.69
<p>3. การสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน</p> <p>สถานศึกษาควรสนับสนุนให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมใน การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการ นำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานและควร มีการจัดโครงสร้างองค์กรในการปฏิบัติงานด้านนี้ให้ชัดเจนโดยเน้นการ สร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ สร้างเครือข่าย ทำงานเป็นทีม และสื่อสาร ภายในองค์กรรวดเร็วแม่นยำ มีความสมดุลชีวิตกับการทำงาน สามารถ ปรับตัวในสภาวะการณ์ที่ยืดหยุ่น อีกทั้งควรเพิ่มการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นนวัตกรรม ของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น</p>	4.31	0.77	4.32	0.75

แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม แนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่ เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	M	SD	M	SD
<p>4. การพัฒนาคุณภาพการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน</p> <p>สถานศึกษาควรนำหลักการบริหารสู่ความเป็นเลิศมาให้เป็นกรอบใน การปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งและด้าน การจัดการของผู้เรียนและควรดำเนินการจัดโครงสร้างขององค์กรในการ ปฏิบัติงานด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ ชัดเจน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำในการ ปฏิบัติงานด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาให้มากขึ้นด้วย</p>	4.26	0.69	4.39	0.65
<p>5. การเพิ่มขีดความสามารถในการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อ พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่มุ่งเน้น การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน</p> <p>สถานศึกษาควรสนับสนุนให้พันธมิตรเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการ ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาและควรนำแนวคิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมา ประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อ พัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง สมรรถนะด้านการจัดการ และสมรรถนะด้านการคิดขั้นสูงของผู้เรียน อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควร มีการแสดงภาวะผู้นำในการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาให้มากขึ้นด้วย</p>	4.42	0.77	4.41	0.71
<p>6. การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน</p> <p>สถานศึกษาควรนำแนวคิดการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์มา ประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานด้านการจัดทำรายงานผลการประเมิน ตนเองและควรมีกระบวนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านการจัดทำ รายงานผลการประเมินตนเองให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงภาวะผู้นำในการ จัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาโดยมุ่งเน้นการ รายงานผลการพัฒนาสมรรถนะด้านการเป็นนวัตกรรม สมรรถนะด้านการ จัดการและสมรรถนะด้านการรวมพลังทำงานเป็นทีมของผู้เรียน</p>	4.39	0.63	4.41	0.78
ภาพรวม	4.34	0.72	4.40	0.73

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ในภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ($M = 4.34$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($M = 4.40$) และทุกข้อมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน พบว่า ลำดับที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษามองว่าการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษายังคงเป็นปัญหา และมีความต้องการและความคาดหวังให้การประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับที่ สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561) ได้กล่าวถึงปัญหาของระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาในด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ไว้ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอกไม่สอดคล้องกัน ในหลายครั้งตัววัดของการประกันคุณภาพภายในกับภายนอกถูกออกแบบมาจากหน่วยงานคนละหน่วยงาน ทำให้ไม่สอดคล้องกัน มีนิยามแตกต่างกัน การประกันคุณภาพจึงเสมือนเป็นการกรอกเอกสารที่ต้องให้ตรงกับนิยามของแต่ละหน่วยงานที่กำหนด ซึ่งไม่ได้ส่งผลดีใดๆ ต่อสถานศึกษา นอกจากนี้ยังพบปัญหาของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอื่นๆ ดังเหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยที่มีประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 ฉบับนี้ คือ แนวทางในการดำเนินการตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ไม่สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง จึงส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอกไม่สัมพันธ์กัน เกิดความซ้ำซ้อน และคลาดเคลื่อนจากการปฏิบัติ ทำให้ไม่สะท้อนความเป็นจริงและเป็นการสร้างภาระแก่สถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่กำกับดูแล และหน่วยงานภายนอกเกินความจำเป็น และสอดคล้องกับ มยุรี วรวรรณ (2563) ที่สะท้อนปัญหาในขั้นตอนของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 6 ด้านไว้ว่า (1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า บุคลากรขาดความความรู้ความเข้าใจใน

การกำหนดตัวบ่งชี้ของแต่มาตรฐาน ขาดความรู้และประสบการณ์เนื่องจากครูบรรจุเข้ารับราชการที่มีอายุการทำงานน้อย การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไม่สามารถสะท้อนปัญหาที่แท้จริงได้ทั้งหมด ฯลฯ (2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนไม่เป็นแผนพัฒนาเชิงกลยุทธ์ ถึงแม้จัดทำเป็นรูปคณะกรรมการที่ชัดเจนก็ตาม แต่เป็นแผนพัฒนาการศึกษาแบบเดิมไม่ปรับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนในยุคปัจจุบัน และกิจกรรม/โครงการในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับงบประมาณที่เขียนไว้ (3) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ครูมีภาระงานในการสอนจำนวนมาก ทำให้การจัดกิจกรรม/โครงการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไม่สมบูรณ์ ครูบรรจุใหม่ยังขาดประสบการณ์ในการทำงาน ภาระงานเกินอัตรากำลังครู ฯลฯ (4) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า การวัดและประเมินผลแต่ละมาตรฐานไม่ครอบคลุมนักเรียนจำนวนทั้งหมด คนไทยมีวัฒนธรรมความเกรงใจ ทำให้ไม่สามารถสะท้อนความจริงที่เกิดกับนักเรียน (5) ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พบว่า ไม่สามารถติดตามการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากภาระครูมีมากเกินไป มีพฤติกรรมการติดตามผลแต่ไม่สามารถทำตามปฏิทินที่กำหนดได้ และ (6) ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง พบว่า การจัดทำเล่มรายงานผลไม่ได้มาจากรูปของคณะกรรมการ แต่มาจากหัวหน้างานประกันคุณภาพของโรงเรียน เนื่องจากไม่มีเวลาในการระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการทั้งนี้เพื่อให้ทันกรอบเวลาที่กำหนดส่งต้นสังกัด

2. แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผันที่พบว่ามี 6 แนวทางและมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ระดับมาก ทั้งกลุ่มความคิดเห็นซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นแนวทางที่มีการดำเนินการที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผันได้โดยในการนำไปปฏิบัติในสถานศึกษาได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของกระบวนการของการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ที่เน้นการแก้ไขปัญหาให้ถูกต้อง ตลอดจนพัฒนาแนวคิดใหม่ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและหาวิถีทางที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหา ซึ่งการแก้ปัญหานี้อยู่บนพื้นฐานกระบวนการที่เน้นไปที่ผู้ใช้ (User-centered) เป็นหลัก โดยมีเจตนาในการสร้างผลลัพธ์ในอนาคตที่เป็นรูปธรรม (Brown & Wyatt, 2010) จึงอาจทำให้การที่จะนำไปใช้นั้นมีความเป็นไปได้และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ นอกจากนี้ การนำแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานจะส่งผลให้สถานศึกษาเป็นองค์กรที่สมรรถนะสูงในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้มาตรฐานการจัดการศึกษาที่

กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ดังนั้น แนวทางที่พัฒนาขึ้นจึงมีความเหมาะสมและเป็นได้สูงที่จะก่อให้เกิดผลลัพธ์ในด้านการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน ดังที่ เศกสรร ปัญญาแก้ว (2563) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแบบองค์กรสมรรถนะสูงเพื่อยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานแล้วพบว่ามียุทธศาสตร์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการเป้าหมาย กลไก กระบวนการ และเครื่องมือการบริหารสถานศึกษา และการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแบบองค์กรสมรรถนะสูงเพื่อยกระดับผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน พบว่าทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับอรุณกมล สุขเอนก (2561) ที่กล่าวไว้ว่า องค์การสมรรถนะสูงจะเป็นองค์การที่บุคคลร่วมมือกันปฏิบัติภารกิจตามวัตถุประสงค์ โดยมีเป้าหมายเพื่อหน่วยปฏิบัติประสบความสำเร็จได้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ โดยมีกระบวนการคิดวิเคราะห์ การวางแผน วิธีการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในระยะยาว เป็นองค์การที่มีความยืดหยุ่นและความคล่องตัวสูง สามารถปรับและตอบสนองกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วเท่าทันต่อสถานการณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนากระบวนการและกลไก ในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ควรให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพที่สะท้อนจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และควรมีการกำหนดโครงสร้างการปฏิบัติงานหรือมอบหมายผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน อีกทั้งควรนำแนวคิดการบริหารสู่ความเป็นเลิศมาใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานเพื่อยกระดับคุณภาพด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผล กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานติดตามผล วิเคราะห์และกำหนดกรอบพร้อมกับสร้างเครื่องมือติดตามผล จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผลการติดตามอย่างต่อเนื่อง และควรมีการประสานขอความร่วมมือระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่าย รวมถึงหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา อีกทั้งควรมีการดำเนินงานด้วยความสุจริตและโปร่งใส มีระบบ กติกา การดำเนินงานที่เปิดเผยตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบได้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผันได้อย่างยั่งยืน

3) สถานศึกษาควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แต่ละมาตรฐานไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามรูปแบบรายงานที่สถานศึกษากำหนด และควรมีการจัดโครงสร้างขององค์การในการปฏิบัติงานด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยจัดบุคลากรผู้รับผิดชอบให้เหมาะสม รวมถึงควรมีพัฒนาบุคลากรในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยด้วยการทดลองใช้เป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษาและประเมินผลติดตามการใช้แนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

2) ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผัน

3) ควรศึกษาวิจัยแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงที่เสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในโลกพลิกผันของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา

บรรณานุกรม

กัลยาณี พรหมทอง. (2560). การประกันคุณภาพการศึกษา. สืบค้นเมื่อ พฤศจิกายน 29, 2564 .จาก

<http://www.ipebk.ac.th/bep/wp-content/uploads/2017/11/Kanlayanee-B3L11.pdf>.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). หลักสูตรสถานศึกษาเน้นพัฒนาสมรรถนะ 6 ด้าน. สืบค้นเมื่อ มีนาคม 25, 2567. จาก <https://cbethailand.com/>.

ชัชชญา พิระธรณิศร์. (2563). ความท้าทายการจัดการศึกษาในยุค Disruptive Change ของผู้บริหารสถานศึกษา. *ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. 4(2). 126-139.

ชลธิชา บุญนทร์, วัลลภา อารีรัตน์ และเกื้อจิตต์ ฉิมทิม. (2564). การศึกษาองค์ประกอบขององค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21. ใน *การประชุมวิชาการเสนอผลการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 22 ประจำปี 2564*. (น.894-901).

มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

دنۇفل مھىپىنۇڭ، ۋمىر مەلەسىرى ۋە شەيخىنۇڭ پەھپەن. (2559). قىيامىتىمۇ ئارىسىدا بىر قېتىملىق ئىشلىتىش بىلەن نەتىجىسى. *ئىشلىتىش بىلەن نەتىجىسى*. 3(2). 73-88.

- ธนู นวลเป้า. (2557). แนวคิดการประกันคุณภาพภายใน เพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษา: ความสำเร็จหรือความล้มเหลว. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 1 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*. 374-386. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- ธงชัย สมบูรณ์. (2563). *สถานศึกษา: การสร้างค่านิยมองค์กรสมรรถนะสูง*. สืบค้นเมื่อ ธันวาคม 13, 2564 . จาก https://www.maticchon.co.th/article/news_2284048.
- นเรศ สถิตยพงศ์. (2561). การประกันคุณภาพโรงเรียนยุคการศึกษาประเทศไทย 4.0 และศตวรรษที่ 21. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 46(3). 345-364.
- เพ็ญศิริ ฤทธิกรณ์. (2559). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- มยุรี วรวรรณ. (2563). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2563). สมรรถนะเด็กไทยในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World). *ครุสภาวิทยากร JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT*. 1(1). 8-18.
- ศศิมา สุขสว่าง. (2562). *VUCA World ความท้าทายสำหรับผู้นำยุคใหม่*. สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 19, 2564 . จาก <https://www.sasimasuk.com/16768188/vuca-world>.
- เศกสรร ปัญญาแก้ว. (2563). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแบบองค์กรสมรรถนะสูงเพื่อยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 9(33). 305-314.
- สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ. (2559). *รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เรื่อง แผนปฏิรูปเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก*. สืบค้นเมื่อ พฤศจิกายน 15, 2564 . จาก http://library2.parliament.go.th/giventake/content_nrsa2558/d031459-02.pdf.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2563). *คู่มือการประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- อรุณกมล สุขเอนก. (2561). *กลยุทธ์การบริหารจัดการของธนาคารพาณิชย์เอกชนสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

Brown, T., & Wyatt, J. (2010). Design thinking for social innovation. *Development Outreach*. 12(1), 29-43.

Roijen, G.; Stoffers, J. and de Vries, R. (2017). Characteristics of High Performance Organization and Knowledge Productivity of Independent Professionals. *International Journal of Management and Applied Research*. 4(2). 90-104.